
STORSKÄRS INTRESSEFÖRENING RF

ÅTGÄRDS- RAPPORT

Johanna Björkell
johanna.bjorkell@gmail.com
+358-40 58 98 050

Malaxvägen 584
66140 ÖVERMALAX

Att: Storskärs intresseförening rf

Projekttitel: Fornminnesprojekt vid Storskär, Museiverket

Föreningsnummer i föreningsregistret: 206.568

Vår skötselplan iom denna ansökan omfattade följande aktiviteter som har utförts.

Sommaren 2015

Putsa alla befintliga stigar för att styra besökarna till dem
Framta och rensa växtligheten från tomtningar i fiskarbyn samt 3 st på
Finnskatan
Rensa jungfrudanserna invid begravningsplan från växtlighet så att de syns
Inventera Lillskäret och stranden invid fiskarbyn på jakt efter fler fornlämningar,
samt västslutningen på Lillskäret – såsom båtlämningar och dylikt.

Sommaren 2016

Putsa alla befintliga stigar för att styra besökarna till dem.
Rensa begravningsplatsen från växtlighet.
Framta de resterande tomtningarna på Finnskatan och finputsa förra årets
rensningar.

Sommaren och hösten 2017

Putsa alla befintliga stigar för att styra besökarna till dem.
Rensa Norrkumlet från växtlighet samt inventera detsamma.
Finputs de tidigare årens framtagningar

Framtagningen av fornminnena har skett i enlighet med museiverkets
instruktioner.

Kvarvarande åtgärder

Projektiden fortsätter fram till 31.12.2017 och ännu finns några kvarvarande
åtgärder:

- ribbor och räcke till bron över Storstensskatans fiskeby
- Litet utsiktstorn vid Storkumlets norra jungfrudanser (enligt anmodan av arkeolog Risla)
- Lite mer enris borttages vid Storstensskatans fiskeby

-
- Pga av årstiden så kommer vi att vänta med att sätta upp skyltarna till nästa år, för att spara på dem från vinterns vedermödor.

Om dessa åtgärder kan inlämnas särskild redovisning om så önskas. Kontakta mig per johanna.bjorkell@gmail.com om så önskas.

Redovisning enligt numrering på bifogad karta i särskilda bilagor pga av bildernas storlek. Se bilaga: Summering av projektet i bilder

Förutom punkt 18, där inga vettiga bilder finns, tyvärr.

Redovisning enligt numrering på bifogad karta

1: Två jungfrudanser och en kompassdans (kompassros med jungfrudansliknande element, vår egen term)

Rensat jungfrudanserna på vegetation, hittat och befriat kompassdansen från vegetation. Kompassdansen har inte tidigare noterats, omnämns endast som okänt antal jungfrudanser under vegetation redan 1967.

2. Medeltida gravkummel med 8 rösen

Restaurerat spiran på huvudröset, rensat allt inom ringmuren på vegetation, restaurerat ringmuren.

3. 2 jungfrudanser

Rensat jungfrudansen längst norrut av de två på växtlighet, restaurerat lantmäterirösen, enligt rekommendation av arkeolog har vi inte framtagit den andra jungfrudanser ur vegetation pga att den redan på 1967 (Siiriäinen) omnämns som skadad.

4. Fångstgrop i knauplin Ingen åtgärd behövs.

5. Möjligen den äldsta av fiskarbyarna på ön, 5 tomtningar, 1 jättetomtning och en ugn. Rensat växtlighet i och runt tomtningarna, satt upp skyltar.

6. Möjlig jungfrudans av senare tid.

Omnämns av Siiriäinen 1967. Kunde inte återfinnas under växtligheten.

7. Överväxt jungfrudans

Omnämns av Siiriäinen (1967), går inte att återfinnas, således inte framtagen.

8. Största röset på kumlet.

Restaurerat spiran, sittplatser skapade, skyltar uppsatta, växtlighet borttagen. 9.

Oregistrerad jungfrudans och kompassros

Upphittades inom projektet. Finns inte omnämnd tidigare i rapporter av arkeologer, ej heller registrerad i fornminnesdatabasen. Framtagen ur vegetation, markerad med skylt.

10. Kompassros

Markerad med skylt. Inga andra åtgärder behövs.

11. Kompassros

Upphittades inom projektet, rensat vegetation och uppsats skylt

12. Kompassros (bläckfisken) och besöksjungfrudans

Kompassrosen markerad med skylt. Inga andra åtgärder behövs. Besöksjungfrudansen har byggts tillsammans med barn och unga (och vuxna) för att öka intresset och kunskapen om vårt kulturarv inom projektet.

13 och 14. Finnskatans fiskeby med tomtningar

Rensat fram de tydligaste och bäst bevarade tomtningarna (för att åskådliggöra dessa), samt satt upp skylt.

15. & 17. Fiskeby vid Storstensskatan + stenugn

Rensat fram de bästa exemplen ur vegetation, samt byggt bro över en del av tomtningarna som stigen har gått över (fanns risk för skada). Satt upp skyltar. Rensat fram stenugnen ur vegetation.

16. Tomtningar vid Lotsbacken (3 st)

Rensat fram de tydligaste och bäst bevarade tomtningarna (för att åskådliggöra dessa), samt satt upp skylt.

18. Båtlänningar

Hela husbacken kantas av båtlänningar, men en stor del av dessa är ännu i bruk. Vi har under projektet dock hittat flera, några framtagits, men resten tas inte fram (för många).

19. Fiskeby med minst tre tomtningar

Rensat fram de tydligaste och bäst bevarade tomtningarna (för att åskådliggöra dessa), samt satt upp skylt.

20. Gravkummel med minst fyra rösen, jungfrudans (enkel spiral), källor nämner även en kompassros här).

Jungfrudansen rensats från vegetation, spiran restaurerats, dock ingen borttagning av vegetation på resten (så vi kan inte leta efter kompassrosen) pga Forststyrelsens begränsningar pga mycket ovanlig växt som växer på väster sida om kumlet.

21. Bo- eller kokplatser vid sälfångst, minst två stycken Rensat vegetation, satt upp skylt.

22. Tomtning, fiskeby, minst en stycken, ev. en andra Framtagning ur vegetation, satt upp skylt

23. Boplats, kokplats vid sälfångst

Ingen åtgärd.

24. Halvfärdig eller ursprunglig jungfrudans

1998 har denna tolkats av Bonns & Sander som en kompassros. Framtagen ur vegetation och på anmodan av arkeolog Rislå gjort en knähög inhägnad runt denna för att

25. Fångstgropar, en med platt botten, en med konformad botten Ingen åtgärd behövs.

26. Gravkummel överväxt
Inte återfunnet, således inte framtaget.

27. Fiskeby med minst en tomtning (i dåligt skick) Ingen åtgärd, ej överväxt.

28. Tomtning

Upphittades inom projektet, ej tidigare omnämnd. Rensades från vegetation, uppsatt skylt.

29. Tomtningar, exakt plats obekräftad

Ej upphittats de senaste 10 åren

30. Säl eller kokplats

Upphittades inom projektet. Visade sig vara tidigare upphittad. Finns med på Bonns och Sanders karta från 1998.

Stigar

Inom projektet som vi har från Aktion Österbotten (Projekt namn Storskär I och II) och i samarbete med detta projekt så har stigar restaurerats och vissa uppröjts som nya för att besökare ska kunna ta del av vårt projekt och vårt kulturarv.

Skyltar

Inom projektet så har infoskyltar och fornminnesmärken införskaffats. Pålar och underlag för informationsskyltarna har vi fått, men vi väntar ännu på skyltarna från företaget som skapar väderbeständiga skyltar.

Skyltar (muinajsjäännös, fornminne) och informationsskyltar uppsätts vid alla nummer (skyltarna klara hösten 2017).

Vi har även gjort tillfälliga skyltar och markörer, samt platshänvisningar för

turister iom det här och andra projekt.

Information

Inom projektet har vi skapat en ny besökskarta, samt information för besökare, vi har också skapat en inventarielista över befintliga kulturarv. Vi har även skapat QR-koder till skyltarna som leder till en rapporthemsida som ger oss möjlighet att kontinuerligt sätta till information vid de olika objekten. Vi har informerat allmänheten genom bland annat tidningar, Malax lokalt, olika turistgrupper, fornminnesföreningar. Vi har även samarbetat med Forststyrelsen och Över- och Yttermalax Gemensamma Samfälligheter (markägarna), samt informerat våra

egna medlemmar i Storskärs intresseförening och jaktklubbarna i Malax. Även samarbete med Malax navigationsklubb genom att en inkörningsvideo skapades så att besökare vet hur man anlöper Storskär tryggt.

Vi har haft tidningar och tidskrifter, fornminnesföreningar och andra föreningar som varit ute som vi guidat och informerat. Artikel från BåtNytt 2016 sist.

Hölador

Två hölador finns kvar som tecken på den tidigare slåtterverksamheten och fåbodlivet som bedrevs av lotsarna på Lillsand och Fäliskär på Storskär. I och med detta projekt tog vi itu med dessa och skulle söka om lov för att restaurera dem via byggnadsarvsansvariga på Österbottens museum. Innan vi hann göra det hittade vi av en slump ägaren till ladan, som skrev över dessa i gåva till Storskärs intresseförening. Dessa ska beskyddas genom att sätta nytt tak på den lada som ännu går att rädda.

Projektets utökning under projektets gång

Under projektet har vi ansökt om lov för att utöka projektet till Lillsand och Storsand. Där har jungfrudanser och gravkummel framtagits ur vegetationen, skyltar uppsats (även på tomtningar) och information till stugägare och besökare, samt en karta gjorts över Lillskär (se bifogad bilaga). Även jungfrudansen på Ljusan har besiktigats men konstaterats hel och i gott skick utan vegetation. Även de andra omkringliggande öarna har inventerats.

Se bilagan: projektets utökning.

Övrigt

Andra samtidiga projekt har understött detta projekt genom skapande av gästbrygga och tillhörande faciliteter, stigröjning, utsiktstorn, vindskydd (grillplats). Dvs. besökare har enklare att angöra, befinna sig här, ha möjlighet till toalett och grillmöjligheter.

Byggande av gästbrygga och reparation av befintliga spångar samt tillsättande av handtag

Tack för förtroendet för vår förening för att få utföra detta projekt.

Bifogat hittar du en uppdaterad karta över Storskär och dess fornlämningar, samt Lillsand och dess fornlämningar, som har skapats inom ramen för detta projekt och görs tillgänglig för besökare både via info-låda och via hemsidan <http://storskar.weebly.com> för referens till fornminnenas nummer (#) som omnämns i beskrivningarna.

Sedan vet jag inte hur man förklarar åt finansiären hur tacksam man är för erhållna medel, men hur lite medlen egentligen betyder. Mycket här har finansierats själv, allt från bränsle, till resorna ut, till mat åt talkofolk mm. mm. Vi hade gjort det här ändå! Det här är en älskad ö, en förtrollad ö, en magisk plats som vi får vara stolta och glada över att vi får förvalta. Det vi mest behövde från Museiverket var ert LOV och ert STÖD i form av hur gör man rätt, vad behöver man tänka på osv.

Orsaken till varför saker låg så länge i glömska och överväxt var faktiskt inte pga. Att den lokala befolkningen inte skulle ha brytt sig. Tvärtom. Här har vi förfasat oss i årtionden åt förfallet. Men en del av markägarna ställde till det genom att stämma en talkoarbetare som hade röjt bort någon ovanlig växt från stigen, en befintlig stig. Som røjdes varje år. Och efter det blev folk rädda och vågade helt enkelt inte. Så lov, tillstånd och allt sådant här var väldigt viktigt för att få lokalbefolkningen att våga ta hand om ön igen. Skydd i all ära, men någon gräns måste det finnas.

Vänliga hälsningar,

Johanna Björkell
Fornminnesansvarig, Storskärs intresseförening rf

enligt uppdrag

en plats lag utdömd kommit en gästerna och utdömd kommit en långa till.

Uppgrupp av skilda för ena och för uppgrupp av skilda för ena. Fyren byggdes runt på Uppgruppens låga yttre locken. För idag är den en viktig skärningspunkt för flera av de viktigaste och Umeå. Den är byggd av betong och färgad i samma färg som locken och vindskyddet. Här finns en liten tunn och väl tillagad vider gjord av lugga till för en vider som på den långa ån. Vi vill vara familjen i handskarna med Nilsen, den gamla av Kvarken och uppgrupp.

vetenskapen är en byggnad med många små stier och skidorna som är fyra. Deras namn är benämning för uppgruppens skid för skidorna. Hög och under ena tillräckligt. Hög byggnaden är skidorna. Den gamla locken består av skidorna och skidorna, som till 1800-talet handlade om att vara skidorna. Den gamla locken och skidorna är byggda av lugga till för en vider som på den långa ån. Vi vill vara familjen i handskarna med Nilsen, den gamla av Kvarken och uppgrupp.

• Fyren är byggd av skilda för ena och för uppgrupp av skilda för ena. Fyren byggdes runt på Uppgruppens låga yttre locken. För idag är den en viktig skärningspunkt för flera av de viktigaste och Umeå. Den är byggd av betong och färgad i samma färg som locken och vindskyddet. Här finns en liten tunn och väl tillagad vider gjord av lugga till för en vider som på den långa ån. Vi vill vara familjen i handskarna med Nilsen, den gamla av Kvarken och uppgrupp.

Fyren är byggd av skilda för ena och för uppgrupp av skilda för ena. Fyren byggdes runt på Uppgruppens låga yttre locken. För idag är den en viktig skärningspunkt för flera av de viktigaste och Umeå. Den är byggd av betong och färgad i samma färg som locken och vindskyddet. Här finns en liten tunn och väl tillagad vider gjord av lugga till för en vider som på den långa ån. Vi vill vara familjen i handskarna med Nilsen, den gamla av Kvarken och uppgrupp.

Fyren är byggd av skilda för ena och för uppgrupp av skilda för ena. Fyren byggdes runt på Uppgruppens låga yttre locken. För idag är den en viktig skärningspunkt för flera av de viktigaste och Umeå. Den är byggd av betong och färgad i samma färg som locken och vindskyddet. Här finns en liten tunn och väl tillagad vider gjord av lugga till för en vider som på den långa ån. Vi vill vara familjen i handskarna med Nilsen, den gamla av Kvarken och uppgrupp.

**Förr använde sig
förslagna skärgårdsbor
av falskfyrar för att locka
fartyg på grund.**

000000 000000

RESMÅL VÄRLDSARVET KVARNEN

▲ En utvald spårstuga. Spårstugan ligger på en ö i Ragnhällsviken.

▲ Vi brukar vara utomhus på gruppen, till exempel vid lunch.

marfäst. Gården och infarten till Väst går inte till, men fästet är tillgängligt från den östra sidan av ön på Ragnhäll. Här står byggnaderna i rött och grönt, bara några meter från vattnet i Kvarnen.

Västgården är en gammal byggnad på en ö i Ragnhällsviken som tidigare varit en parkeringsplats för bilar. Här finns en liten restaurang och ett kafé. Här finns också en liten butik som säljer lokala produkter. Här finns också en liten butik som säljer lokala produkter.

Västgården är en gammal byggnad på en ö i Ragnhällsviken som tidigare varit en parkeringsplats för bilar. Här finns en liten restaurang och ett kafé. Här finns också en liten butik som säljer lokala produkter. Här finns också en liten butik som säljer lokala produkter.

Här finns också en liten butik som säljer lokala produkter. Här finns också en liten butik som säljer lokala produkter.

stängt, som världens största ö i Kvarnen. Här finns också en liten butik som säljer lokala produkter. Här finns också en liten butik som säljer lokala produkter.

Öarna i Ragnhällsviken är en gammal byggnad på en ö i Ragnhällsviken som tidigare varit en parkeringsplats för bilar. Här finns en liten restaurang och ett kafé. Här finns också en liten butik som säljer lokala produkter. Här finns också en liten butik som säljer lokala produkter.

Här finns också en liten butik som säljer lokala produkter. Här finns också en liten butik som säljer lokala produkter.

Jag kommer tillbaka till den här platsen, till den här platsen. Jag kommer tillbaka till den här platsen, till den här platsen. Jag kommer tillbaka till den här platsen, till den här platsen.

Här finns också en liten butik som säljer lokala produkter. Här finns också en liten butik som säljer lokala produkter.

BÄNRYTTETS RUTT

Vi rekommenderar att du gör en vandring runt ön och besöker alla spårstugor. Resen är kort och lätt att göra om du vill.

Ö	Ö	Ö	Ö
Ö 1 Start Öarna Längd: 1,5 km Längd: 30 min	Ö 2 Lilla Ö Längd: 1,5 km Längd: 30 min	Ö 3 Stora Ö Längd: 1,5 km Längd: 30 min	Ö 4 Ragnhäll Längd: 1,5 km Längd: 30 min

Alla som deltagit i fornminnestalko 2015-2017 + tidsåtgång

Johanna Björkell
Johan Björkell
Martin Talvitie
Lena Talvitie
Anne-Maj Bäckström
Karl-Johan Bäckström
Leif Qvist
Mårten Qvist
Rune (?)
Kasper Marjamäki
Carina Engström
Michelle Lund
Annika Maria Furunäs
Theres Möllerström
Nina Högfors-Berglund
Pia Sebbas
Kim Sebbas
Linn Sebbas
Isak Sebbas
Pontus Guss
Kevin Guss
Dan Talvitie
Per-Erik Berg
Jalle Söderholm
Söderholm Vincent
Söderholm (?)
Söderholm (?)
Kari Söderholm
Tom Söderholm
Stefan Backas
Linda Hortans-Sjö
Carina Backlund
Susanna Hannus
Nina Berg
Matias Talvitie
Jonathan Talvitie
Ingemo Pörn
Heidi Aslan
Jalle Nyman
Alf-Håkan Brännudd

Ungefärlig tidsmängd: ca 3000 timmar. Vi har jobbat väldigt mycket i sick sack lite här och där, så det är svårt att sammanställa tid enligt punkt.